

Tomasz Pudłocki, *Prof. dr hab. Mieczysław Ziemnowicz*,
„Nasz Przemysł” 2007, nr 1, s. 42

Mieczysław Ziemnowicz

W ponad tysiącletnich dziejach Przemysła jest wiele osób, które z naszym miastem miały krótki, można powiedzieć sporadyczny kontakt. Niemniej ich obecność nad Sanem bardzo często stała się swoistym *signum temporis* zarówno dla nich, jak i dla malowniczego grodu Przemysława. Tak było w przypadku prof. dra hab. Mieczysława Ziemnowicza, szeroko znanego germanisty i pedagoga, jednego z ważniejszych filarów polskiej nauki w I połowie XX w.

Mieczysław Ziemnowicz (pierwotnie Kokoszka), ur. się 31 V 1882 r. w Proszowicach jako syn Franciszka Kokoszki i Józefy Musiał (5 IV 1905 r. całej rodzinie namiestnik Galicji pozwolił na zmianę nazwisk z Kokoszka na Ziemnowicz). Szkołę powszechną i I Gimnazjum ukończył w Tarnowie, gdzie 8 VI 1901 r. zdał egzamin dojrzałości z odznaczeniem. W latach 1901/1902–1903/1904 studiował na Wydziale Filozoficznym UJ, po czym rok akad. 1904/1905 spędził na Uniwersytecie Berlińskim. Od 1 IX 1905 r. mianowany został zastępcą nauczyciela w Gimnazjum św. Anny w Krakowie; 30 VI 1906 r. przeniesiony do I Gimnazjum w Tarnowie. Po zdaniu egzaminu nauczycielskiego 1 IX 1908 r. został mianowany nauczycielem rzeczywistym w Gimnazjum w Podgórzu, po czym I IX 1910 r. przeniesiono go do IV Gimnazjum Realnego (później im. H. Sienkiewicza) w Krakowie. Równocześnie pracował w Prywatnym Gimnazjum Żeńskim im. Królowej Jadwigi, w którego sprawozdaniu za r. szk. 1910/11 ogłosił drukiem *Der Judithshoff in der Schulkomödie der*

Reformationszeit (s. 3-58). Dzięki rozszerzonej wersji tej pracy uzyskał 7 VII 1913 r. tytuł doktora filozofii z zakresu germanistyki na UJ. W r. szk. 1924/1925 studiował pedagogikę i organizację szkolnictwa w Paryżu, Brukseli i Berlinie. Wynikiem tego było kilka artykułów, które Ziemnowicz ogłosił w ówczesnej prasie naukowej. m.in. *Powrót klasycyzmu w szkołach średnich we Francji* („Przegląd Współczesny” 1924 nr 22), *Polska emigracja we Francji a sprawa szkolna?* (ibidem, 1925 nr 36), *Kilka prób nauczania historii za granicą. W poszukiwaniu nowych metod nauczania* („Ruch Pedagogiczny” 1925 nr 9-10), *Szkolnictwo niemieckie po wojnie światowej* („Rocznik Pedagogiczny” 1926, tom III). Z kolei w r. szk. 1929/30 studiował pedagogikę, psychologię i wychowanie amerykańskie w Teachers College Columbia University New York; w rocznikach tego uniwersytetu ogłosił drukiem po angielsku dwie prace: *The Expansion of Secondary Education in Poland* w 1931 r. i *The New Educational System in Poland* w 1937 r. Pobyt w USA stał się motorem do napisania dwóch książek wydanych przez Książnicę-Atlas w 1934 r., tj. *Szkolnictwo w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej* oraz *Nauczanie i wychowanie w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej*. Z dn. 1 X 1927 r. mianowany wizytatorem i naczelnikiem wydziału Kuratorium Okręgu Szkolnego Krakowskiego, a od I IX 1931 r. przeniesiony na równorzędne stanowisko do kuratorium lwowskiego. Od roku 1922 był członkiem, a później przewodniczącym Państwowej Podkomisji Oceny Książek Szkolnych dla nauki język niemieckiego. W latach 1930–1938 był wykładowcą dydaktyki ogólnej i pedagogiki w Instytucie Pedagogicznym w Katowicach i równocześnie redaktorem czasopisma naukowego

„Chowanna”. 21 VIII 1933 r. został mianowany dyrektorem I Gimnazjum im. J. Słowackiego w Przemysłu. W sprawozdaniu dyrekcji szkoły za r. szk. 1933/1934 ogłosił pracę *Współpraca domu ze szkołą* (s. 1-24). 23 V 1935 r. uzyskał *veniam legendi* do pedagogiki na UJK we Lwowie; jak dotąd to jedyny przypadek w dziejach szkolnictwa przemyskiego, by dyrektor lokalnej szkoły uzyskał habilitację podczas pracy zawodowej. Jego pobyt nad Sanem był krótki, ale ze względu na aktywność Ziemnowicza na polu społecznym i politycznym dość istotny. Z dn. 1 VII 1936 r. mianowany dyrektorem I Gimnazjum im M. Kopernika we Lwowie, a od I IX 1937 r. wizytatorem i naczelnikiem wydziału w KOS we Lwowie 31 X 1939 r. mianowany dyrektorem Państwowego Pedagogium we Lwowie. Z dn. 1 I 1940 r. przeszedł do Uniwersytetu Lwowskiego, gdzie miał wykłady z języka niemieckiego (w UJK od roku 1935 wykładał pedagogikę).

W okresie okupacji niemieckiej pracował jako buchalter. 3 V 1944 r. przeniósł się do Mszany Dolnej, gdzie przez rok pracował jako dyrektor w nowo założonym gimnazjum. Z dn. 1 VIII 1946 r. mianowany profesorem nadzwyczajnym pedagogiki na Wydziale Przyrodniczym Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. W okresie 1947/1948–1949/1950 był dziekanem tego wydziału, będąc jednocześnie kierownikiem Katedry Pedagogiki. Od roku 1945 był przewodniczącym Państwowej Komisji Egzaminacyjnej dla nauczycieli szkół średnich w Lublinie. W tym czasie wydał drukiem dwie ważne prace: *Światowe szkolnictwo współczesne*, Kraków 1948 r., i trzytomową *Pedagogikę szczegółową*, Lublin 1946–1947. W wyniku zmian kadrowych od 1 I

1951 r. pracował jako lektor języka niemieckiego w Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych przy UMCS. Ponadto przez dwa lata prowadził wykłady zleczone i ćwiczenia z pedagogiki szczegółowej na KUL. 13 II 1957 r. powołany na stanowisko samodzielnego pracownika nauki przy Katedrze Pedagogiki na Wydziale Humanistycznym UMCS, a od 1 VII 1957 r. kierownik tej katedry. Z dn. 30 IX 1960 r. przeszedł na emeryturę. Po przejściu w stan spoczynku czynnie pracował w Lubelskim Towarzystwie Naukowym oraz w Towarzystwie Naukowym KUL. Zmarł 16 II 1971 r. w Lublinie.